

Felelős szerkesztő és kiadó: **Dr. MAYER OSZKÁR.**

IV. Évfolyam.

Ujvidék, 1913. december 4. csütörtök

86. szám.

Külkereskedelmünk 1912-ben.

A m. kir. központi statisztikai hivatal által szerkesztett s Magyarország 1912. évi forgalmáról szóló közlemény egy vaskos kötetben most jelent meg. Ezuttal is gondos és szakavatott munkát kaptunk, melynek úgy általános, mint részletes jelentései hű és alapos tájékozást nyújtanak külforgalmi viszonyainkról. Az 1912. évi külkereskedelem összefoglaló ismertetéséből adjuk az alábbi kiválóan érdekes részletet:

A behozatal emelkedése 1912-ben is elsősorban az ipar és vállalkozás azon kedvező konjunkturájára vezethető vissza, mely már az előző évi import nagy növekedését is okozta s a melynek pezsdülését a balkán háborúval kapcsolatos hitelkrízis oly hirtelenül megdermesztette.

A behozatal emelkedésének másik fontos tényezője az 1912. év nagy kukoricaimportja volt, melyhez hasonlót a magyar külkereskedelmi statisztika már sok esztendő óta nem mutatott ki. Az 1911. évi szárazság folytán ugyanis a szemes tengeri hozama abban az esztendőben 13 millió q.-val maradt mögötte az előző évinek. Ezt a hiányt balkáni és argentiniai áru behozatalával fedeztük, mely már az 1911. év második felében indult meg, de csak a tárgyalt évben öltött igazán nagy arányokat.

Hogy kivitelünk ennek ellenére is lépést tudott tartani a behozatal növekedésével, az két körülménynek tulajdonítható. Az egyik, cukoriparunknak kivételesen jó konjunkturája, a másik a szarvasmarha és sertéskivitelnek az előző évinél jóval kedvezőbb alakulása, melynek hatását a marhaáraknak az eddiginél is nagyobb emelkedése még inkább fokozta. 1912. évi cukorkivitelünk eddig páratlan magasságra, 112 millió koronára emelkedett, ami az előző évihez képest egymaga 54 millió koronás többletet jelent. A szarvasmarha és sertéskivitelnél észlelhető emelkedés, mely értékben az előbbinél 44 millió koronát, az utóbbinál pedig 33 millió koronát tesz, tulajdonképpen csak újból való elérése annak a színvonalnak, me-

lyen ez a kivitel már 1910-ben volt és a melyről 1911-ben egyrészt a szájs- és körömfájás okozta forgalmi korlátozások, másrészt a hízó sertésanyag beszerzésének nehézségei és a kukoricának áremelkedése visszavetették.

Miként a fent közölt főeredményekből kitűnik, a számoknak szinte csodálatos játéka folytán a behozatal és kivitel ugyszólván teljesen egyenlő mértékben gyarapodtak, úgy hogy külkereskedelmünk passzivitása 1912-ben körülbelül ugyanakkora, mint az előző évben. 251,7 millió korona volt 1911-ben és 249,3 millió korona a tárgyalt esztendőben.

Előadás az esperantónyelvről.

Dr. Gieswein Sándor prelátus-kanonok, országgyűlési képviselő november 29-én, a városháza nagytermében tartotta meg érdekes előadását az esperantónyelvről. Az előadás iránt élénk érdeklődés nyilatkozott meg, s ez egyrészt az illusztris előadó személyének, másrészt az érdekes témának szolgált. Az előadáson részt vett városi publikumunk elítje. *Dr. Demetrovics Vladimír* kir. tanácsos, polgármester a város közönsége nevében lelkes szavakkal üdvözölte az európai hírű tudóst s felkérte őt előadásának megtartására.

Az előadó bevezetésül történeti viszapillantást vetett a világnyelv keletkezésére, fejlődésére és annak szükségességére. A történelem vezető fonalán végig vezette az előkelő hallgatóságot azokon a korokon, melyekben a nemzetközi érintkezést, egységes nyelv megteremtésével akarták az emberek megkönnyíteni. Széleskörű történelmi tudással utalt arra, hogy már az ókorban tettek kísérletet, hogy ledöntsék azokat a választófalakat, melyek a népeket a gondolatot közvetítő nyelv különbözősége miatt elválasztják.

Meggyőződéssel hangoztatja, hogy az izolált népeket és nemzeteket az egységes nyelv megteremtésével lehet csak belekapcsolni az általános kulturális előhaladásba. A kölcsönös megértés fogja eliminálni azokat a sajnálatos körülményeket, amelyek faji viszálykodásokra, gyűlöletre és véres háborúkra vezetnek. Részletesen foglalkozik Descartes, 17. századbeli francia filozofus alapvető rendszerével és Leibnitz német bölcsész filológiai működésével, aki több levelében ujjmutatásokat ad egy egységes világnyelv megteremtésére. Lior-

nado da Vinci tervére is rámutatott, aki a repülőgépet illetően — s az összes tudományok terén — századokkal megelőzte korát.

Vidám anekdotákkal fűszerezett előadásából megtudtuk, hogy ő — a vendéglelő — sem fűzött eleinte reményt egy jövőd világnyelv kialakulásához. A volapük csufos kudarcra megerősítette őt véleményében. Ámde dr. Zamenhoff orosz orvos, az esperantó nyelv zseniális feltalálója nemcsak őt, hanem a művelt osztály számos alakjait meghódította rendszerével. Azok a kongresszusok, amelyek évről-évre megtartatnak Európa nevezetesebb városaiban, bizonyosságot tesznek arról, hogy az eszme egyre nagyobb tért hódít. De ha a művelt nyugaton fölkarolják a világnyelv terjesztésének ideáját, akkor ez annál indokoltabb nálunk, ahol annyi faj és a legheterogénebb nemzetiségek laknak. S ebben az értelemben az esperantó valóban nemzetnivelelő eszköz, s elterjesztése a szó szoros értelmében demokratikus mozgalom, mely testvéreké teszi az embereket, miként előadó ezt a saját életéből vett példával frappánsan igazolta.

A nemzeti és kulturális jelentőségű előadást mindvégig nagy élvezettel hallgatta az óriási számú nő- és férfiközönség, mely lelkes ovációban, szünni nem akaró tapsviharral részesítette a kiváló előadót, aki nagy nyelvi tudásán és az ezzel egybehajló mély tudományos ismeretein felül elsőrendű előadói készségről tett tanúságot. A ritka élvezetet nyújtó és tanulságos előadás *dr. Demetrovics V.* polgármester, *dr. Amon Pál* apátplébános és *Márton S.* kir. erdőtanácsos köszönő szavaival ért véget.

F

Iskolai tanulmányi kirándulás.

A helybeli állami polgári fiúiskola november 22-én őszi tanulmányi kirándulást rendezett a szomszéd Chotek-pusztára. A kiránduláson részt vett *Krompaszky János* igazgató, *Lengyel Henrik*, *Fogl János* és *Bezegh Gyula* tanárok kísérete mellett 66 harmadik és negyedik osztályos növendék. A haldokló természet szemléltetése és főleg a grófi uradalom tehenészetének és tejgazdaságának megtekintése volt a kitűzött cél.

A vonatmegállónál *Zitterbarth*, uradalmi intéző fogadta a kiránduló csapatot. Ugyancsak ő végezte a kalauzálást és a szakszerű magyarázatokat. Az uradalom tejelő tehenállománya ezidőszert 159 darabból áll. Faj szerint láttunk 64 drb. gyönyörű montafoni tehenet és 95 tarka bonyhádi fajtát. Ez utóbbiakat az uradalom lassankint teljesen kiküszöböli és az egyenletesebben tejelő, Svájból

származó eredeti montafoni fajokkal helyettesíti. Ritka szép példány az a két simontali apaállat, melyek Lajos bajor király uradalmából vásároltattak. Áruk a 1900 K. Az egyik oly anyától származik, melynek évi tejhozama 4100 liter volt.

Érdekes az uradalmi tehenészetnél bevezetett u. n. individuális takarmányozási rendszer melynek alapelve az, hogy minden állatnak oly erőtakarmányt kell adni, mely a tehenet teljes állapottában megtartja. A tehenek — napi tejhozamuk szerint — osztályozva vannak. A 0—5, 5—10, 10—15 stb. liter tejet adó tehenek, különbözőfokú táperőkben részesülnek. Az alaptakarmányt (zabosbükky, árpaszalma, tengeriszár, lucernaszéna, buzatörök) a legújabb rendszerű gépek segítségével szecsikázzák s ezt abraktakarmánnyal (répa, napraforgópogácsa, korpa, iszapolt kréta) rétegesen keverik.

Sok és tanulságos látivalót nyújt a tejfeldolgozó telep is. A teheneket háromszor fejik: kora hajnalban, délelőtt 10 órakor és délután 4 óra után. Minden hónap 1-én, 10-én és 20-án próbafejéseket tesznek és ezeknek eredménye szerint osztályozzák a teheneket. A mesterszemes borjúnevelés céljára szolgál egy pasztörizáló gép, melyben a frissen kifejt tejet 85 C. hőfokra felmelegítik, miáltal az teljesen bakterium- és infektómentes lesz. A pasztörizált tejet, a nevelendő borjak, tőgyemelegségű állapotban (35 °C.) kannákra erősített gummicsecsből szopogatják. Ugyancsak a tejfeldolgozó telepen van a hűtőszekert, mely azonban már hosszadalmasabb leírást igényel, azért abba, ezen a helyen nem bocsátkozhatunk.

Az uradalomnak ezidőszertinti napi tejforgalma 1780 liter, melyből naponként 1000 l. jut az ujvidéki főgyasztóközönségnek, palackokban és plékhannákban ide szállítva. Az ujvidéki tejkereslet oly nagy, hogy — az intéző bevallása szerint — az eddigi tejmennyiséget megduplázza is könnyen eladhatnák. A kannákban szállított tejet literenként 24 fillérrel, a palackozott tejet 28 fillérrel árusítja az uradalom. A Yogurth tejspecialitást, ezt szintén előállítják a grófi uradalomban, 40 fillérért árusítják.

Ugy a tehenészetben, mint a megszemlélt tejgazdaságban mindenütt példás rend uralkodik. Higiénikus tekintetben a legkisebb kifogás sem emelhető, úgy, hogy a futtaki tejgazdaság, valóban mintagazdaság. A jószágigazgatóságot teljes elismerés és köszönet illeti, azért, hogy a gyakorlati életpályákra előkészítő polgáriskolai tanulóifjúság számára módot és alkalmat nyújtott a tejgazdaság tanulmányozására. Nincs kétségünk aziránt, hogy a tanulmányi kiránduláson résztvevő tanulók, elsősorban pedig a polgári iskolában szervezett gazdasági tanfolyam növendékei, a látottakat és hallottakat hasznukra fordítják.

F—

HIREK.

Az első ujvidéki nőegylet méltóságos mátyázi Matkovits Béláné valamint dr. Demetrovits Vladimírné, öz. apatini Fernbach Antalné, öz. Hirsch Tivadarné, dr. Szlezák Lajosné nagyságos asszonyok és az egylet védnöke nagyságos dr. Amon Pál apátplébános urak védnöksége alatt 1913. évi december hó 5., 6. és 7-én a kath. hitközség Kossuth L. u. c. i. belpalotájának első emeleti helyiségeiben MUKULÁS- és KARÁCSONYI VÁSÁRT rendez.

B öthy a Haz munkarendjéről A képviselőház elnöke következőleg nyilatkozott a képviselőház munkarendjéről: Ezen a héten

csak pénteken és szombaton lesz ülés, melynek napirendjére a sajtóreformról szóló javaslat lesz kitérve. A jövő héten ismét szünet lesz dec. 15-ig.

Requiem Bogdánovics Lucian patriárkáért. Most szombaton, f. évi december hó 6-án délelőtt 11 órakor fog a helybeli gör. kel. szerb püspöki székesegyházban Requiem megtartatni néh. *Bogdánovics Lucian*, volt szerb patriárkáért.

Skerlecz Iván báró eskütétele. Skerlecz Iván báró, Horvátország ujjonnan kinevezett bánja hétfőn este titkárával, Havlicsek dr.-ral Zágrábról Bécsbe érkezett és a Klomser-szállóban szállott meg. A bán este meglátogatta Tisza István gróf miniszterelnököt, akinek jelentést tett legutóbbi zágrábi tárgyalásairól. Másnap d. e. tíz órakor Skerlecz Iván báró letette a király kezébe az esküdt, mint Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánja. Az ünnepélyes aktuson Tisza István gróf miniszterelnök és mint zászlósúr Esterházi Miklós herceg királyi főpohárnokmester működtek közre; az eskümintát Vértési Géza, az ő Felsőége személye körüli miniszterium államtitkára olvasta fel. Az új bánt eskütétele után a király magánkihallgatáson fogadta; ez alkalommal Skerlecz báró jelentést tett a horvátországi helyzetről.

Multság. Az „Ujvidéki Testgyakorlók Köre” f. évi december 13-án este fél 9 órakor a Kovács-szálloda vigadójában táncos egybeköttést estélyt rendez, melyen elsőrangú erők és a pétervárad 96. gyezed zenekara fognak közreműködni. Bővebben legközelebbi számunkban.

Szülői értekezlet a polgári fiúiskolában. Vasárnap délután 3 órakor tartja meg az áll. polgári fiúiskola ezidei első szülői értekezletét. Az intézet igazgatósága ezúton is fölkéri az érdekelteket, gondviselőket és a tanügy iránt érdeklődőket, hogy az értekezleten részt vegyenek.

Dr. Gloswein szociális előadása. Az európai hírű esperantó tudós vasárnap d. u. tartotta meg második előadását: „A nő hivatása, a modern társadalmi életben”. Ezt az előadást is óriási publikum hallgatta végig, mely frenetikus tetszésnyilvánítással honorálta a tudós főpap okos fejtegetéseit.

Új harang az almási templomban. Az almási templom új harangját kedden délután szállították be a vasuti állomásról, nagy ünnepségek között. Előbb banderium ment, azután 4 ökor vonta 2 fogaton a két kis harangot és 8 ökor vonta kocsin a 2 nagy harangot. A látványosságnak igen nagy nézőközönsége akadt.

D.M.K.E.-előadások. I. csoport. Folyó évi december 7. (vasárnapon) d. u. 4 órakor előadásá tart az ujvidéki állami polgári fiúiskola tornatermében *Jspánovits Sándor*, budapesti tanár úr *Lappföld természetes szépségeiről és érdekes népszokásairól.* Az előadó, ki Lappországot bejárta, előadását saját felvételei után készített érdekes, tanulságos és szórakoztató vetített képekkel kíséri. Az előadás két részből áll: 1.) éjfél nap ország, 2.) lapp rokonok. (45—45 képpel.) Felhívjuk a közönség figyelmét a rendkívül vonzó előadásra, melyre a közönséget ezennel tisztelettel meghívjuk. Az előadások díjmentesek! Az előadásokat rendező bizottság. 1—2

Rendelet ragályos betegségek esetére. Döntvény. Ha ragályos betegségben szenvedő gyermek házi ápolásban hagyott oly feltétel mellett, hogy kereskedő atyja a lakásból kiköltözködni tartozik és utóbbi e meghagyásnak eleget nem tesz: e cselekmény az 1876. évi XIV. t. c. 81. §-ba ütköző kihágás. (Belügyminiszter 1912. 3858. sz. határozata). T. Antal ellen ragályos betegség továbbterjedésének megelőzése céljából tett óvintézkedés be nem tartása miatt az 1876. évi XIV. t. c. 7. §-a alapján folyamathat tett kihágási ügy terhelt fellebbezése folytán felülvizsgáltatván, a következő harmadfokú ítélet hozott: Az 1911. évi 406. kih. sz. a. kerületi előjárói elsőfokú ítélete helybenhagyásával hozott másodfokú

büntető ítélete a büntetésnek 10 K-ra behatárolásának esetén egy napi elzárásra leszállításával azzal hagyatik helyben, hogy a vádbeli cselekmény az 1876. évi XIV. t. c. 81. §-ba ütközik.

Az ujvidéki tüdőbeteg gondozó intézet novemberi működése. Jelentkezett a novemberi rendelések 9 új beteg és pedig 5 gyermek és 4 gym. tanuló kikezletig igazitóik küldtek vizsgálatra. Betegnek találtatott közülük 2 az I. stádiumban, 1 nyílt és 1 zárt alakban. Specifikus kezelés alatt áll kielégítő eredménnyel 8, gyógysegélyben részesül 1. Természetben segélyezünk 12 beteget 687 liter tejjel, 60 kiló kenyérrel, azonfelül jobb lakás bérelhetése céljából 78 K 20 f fordítottunk lakbérsegélyre. E hó folyamán a dr. Wander budapesti cég nagyobb mennyiségű „Ovomaltin” tápszert bocsátott szegény betegek rendelkezésére, miért e helyen is köszönetet mondunk. A betegsegélyzőpénztár átkurcolkodásával a tüdőbeteg gondozó intézet is új helyiségbe került. Alkotmány-u. 46 al. az Alkotmány- és Galamb-u. sarkára. Nyilvánosan köszönettel nyugtatjuk egyttal az áll. polgári leányiskola 32 K 71 f adományát a tüdőbeteg gondozó egyesület céljára.

Törvény a fört ellen. Amerikában felette érdekes törvény lépett életbe, mely valóságos megdöbbenet a fiatalembereket, de jól-és nyugodalommal töltötte el a szülőket. Az új törvény ugyanis a nyilvános förtölést tiltja meg szigorúan. A törvény életbelépésének első napján 11 férfi került a rendőrség elé, amely kettőt 30 napi, egyet 10 napi fogházra ítelt, a többiek pedig pénzbírságot fizettek. Az volt a bűnik, hogy merészen udvaroltak néhány elárúsító kisasszonynak. Ha ez a törvény nálunk lépne életbe!... Ajha!...

Helyőrség változás. A jövő év tavaszán a Péterváradon állomásozó 96. sz. gyalogezred Budapestre, a XIII. Alfonz király nevével viselő 38. gyalogezred pedig Budapestről Péterváradra helyeztetik át.

Választások Horvátországban. A hivatalos Narodne Novine minap külön kiadásban a következő rendeletet közli: A Horvát-Szlavon- és Dalmátországi királyságok országgyűlésének választásai rendjéről intézködő 1910. május 25-iki törvény 19. szakasza alapján a horvát-szlavon-dalmát országos kormány, illetve ennek belügyi osztálya a választásokat az összes kerületekben e hó 16-ára tűzte ki. Esetleges pótválasztások december 17-én lesznek abban az esetben, ha a végleges eredmény a választás napján megállapítható. Ha azonban a választási eredmény csak másnap állapítható meg, akkor szűkebb választás csak december 18-ára tűzendő ki. Zágráb, Eszék, Varasd és Zimony városok, valamint az összes megyék törvényhatóságai az előbb említett törvény 20. szakaszában előirt rendelkezés szerint a képviselőválasztás az egyes választókerületekben legalább tíz nappal a választások előtt a hivatalos lapban és falragaszokkal tartoznak köztudomásra hozni. A hivatalos lap egyttal közli a választások kiírását mind a 88 választókerületben.

Letartóztatott cigánykaraván. Baján a esendőrség a napokban letartóztatott egy fedett kocsihoz utazó 15 tagból álló cigánykaravánt, mely Baján a Rökus-utcában hét házat teljesen kifosztott, azonkívül a cigányok Vasuton és Garán is betörték el betőrést. Egy kereskedő lakásából 3000 korona értékű butort loptak el.

Olcóbb lesz a pénz. Az osztrák-magyar bank főtanácsa Budapestten tartott ülésén elhatározta a bankkamatlábának 1/4%-al, azaz hatról öt és fél százalékra való leszállítását. A német birodalmi bank már a múlt hónapban szállította le a maga kamatlábát. A bankráta leszállítása biztos kezdetű gazdasági életünk újabb fellendülésének.

RIPORTOK.

„A hatalmas harmadik”. A Nordisk film Compagnie világhírű ujdonságát mutatja be pénteken, szombaton és vasárnap az APOLLO színház szenzációs című filmben lép fel először *Betty Nansen*, a világhírű tragika. Egyéb-ként a tegnapi és mai műsor is elsősorú.

„A lép virága” című érdekfeszítő 4 felvonásos dráma, mely szép kíséreműsor keretében kerül színre, óriási közönséget vonzott.

Mértékhitelítési díjak visszafizetése. A mértékhitelítési díjak lerovása alkalmával előfordultak oly esetek, hogy vagy a hitelítés kérése fél helytelen bejelentése, vagy a mértékhitelítési hivatal tévedése folytán, helytelen díjlerovások eszközöltettek. A kereskedelemügyi miniszter 21,146—IV. 913. szám alatt kelt rendelkezéssel akként intézkedett, hogy a túlfizetett díjak a fél kérelmére visszatérítendők. A visszatérítésre irányuló kérelmek, ha a hitelítést az állami mértékhitelítési hivatalok végezték, a m. kir. központi mértékügyi intézetben (Budapestben), ha pedig a hitelítést a központi intézet végezte, a kereskedelmi miniszterhez intézendők. A díjvisszatérítést kérés beadványok érdemleges elintézésben azonban csak úgy részesülnek, ha a hitelítés napjától számított 60 napon belül nyújtatnak be s a hitelítésről kiállított díjnyugtával szereltetnek fel. Ezekre a rendelkezésekre felhívjuk ay érdekelt kereskedelmi és ipari körök figyelmét.

Hajóstanfolyam Títelen. A titeli téli kikötőben időző hajósok tunköteles gyermekei részére a kultuszminiszter téli tanfolyamot rendezett január és február havában. A tanfolyam szervezését a Julián-egylet vállalta magára s az idei téli tanfolyam vezetésével Berecz László Julián-egyleti tanítót bízta meg.

Tűzvizsgálat. Akárhány házban találunk gyulékony anyagnak nagymennyiségű felhalmozását, mely tűzbiztonsági szempontból fölötte veszélyes. Minthogy a tűzvész megakadályozása könnyebb, mint annak oltása, nagyon helyelyesen cselekedne a tűzoltóegyesület, ha megbízottait szemletra küldené s a tapasztalt hiányokat a rendőrkapitányság tudomására adná. Különös figyelmébe ajánljuk a hatóságoknak a tűzveszélyes kéményajtókat.

A csajkás-pör ügyvédi honorárium. Az ismeretes csajkás-pör egyik ügyvédje Csernyus Pál dr., vármegyei ügyész volt. A pörben Csernyus lett a győztes. A pör befejezése után Csernyus ügyvédi honorárium miatt került pörbe. Ennek végre ezezség révén vetettek véget. Dr. Csernyus végkielegítést kap a községekől úgy, hogy a végkielegítési összeggel az ügyész minden néven nevezendő igénye kiegyenlített nyert.

Olcsobb lett a cukor. A szomoru pénzügyviszonyok és minden oldalról ráncszakadó életgondok között az élet ezer keserűségére a cukorgyárosok jönnek imhoh segítségünkre. Bizonyára örömhír gazdaszonyaink számára, hogy a magyar cukorgyárak bizottsága legutóbb tartott ülésén a hazai cukor métermázsáját 50 fillérrel leszállította. Ugyancsak leszállította a kristálycukor árát is.

Az obecei bolgárok. Több bolgár család tartózkodik Obecsen. A legtöbb konyhakertésztel foglalkozik, de van közülük pék is. Ezeket most nyilvántartják, valamennyinek ideiglenes letelepedési engedélyt kell váltani. Ez ideig már 17 bolgár kért Obecsen letelepedési engedélyt. Ugy látszik jól érzik magukat itt Bácskában a bolgárok, akik különben igen szorgalmas munkások is.

Villanyvilágítás Kátyon és Kabolon. Az ujvidéki villanytelep tárgyalást folytat Káty és Kabol községekkel, hogy ezen községeket Ujvidékről villanyvilágítással lássa el. A tárgyalás a legszebb reményekkel biztat.

Drágul a vasut. A baja—bezdán—zombor—apatin vasuti vonalon — egyes relációkban megdrágult a személy-tarifá. Lesznek állomások, ahol a régi árak maradnak meg és lesznek állomások, ahol megdrágul a viteldij.

Átléptük a tél küszöbét. A hidegre fordult az időjárás jelzi, hogy a szegényemberek réme itt van. Az ideai gazdasági pangás következtében a munkások kezéből kihullott a szerszám. *Tömerdek dolgos kéz maradt munka nélkül.* Mi lesz ebből?

A hatóságoknak sok bajt okoz ez a fonák helyzet. Hisszük, hogy az ipari gócpontokon munkaalkalomról gondoskodás történik. Ha ez be nem következik, szomoru jövőnek nézünk eléje.

Országszerte arról panaszkodnak, hogy a vidéki városok financiai helyzete sulyosan megrendült. Itt is, ott is tulságig vitték a kommunális tevékenységet. *Az investíciókat gyors tempóban végezték.* Az adókat kevésbé emelték a városok, de költségvetésüket kölcsönökkel terhelték meg.

Ez indította a kormányhatóságokat arra, hogy a városok pénzügyi adminisztrációjának a reformján komolyan foglalkozzanak. Jó volna, ha a városok is — miként a magánvállalatok — minden évben közzéténnék zárszámadataikat.

A munkásbiztosító pénztárak állandó kritika tárgyát képezik. Hibáztatják a pénztárak adminisztrációjának tarthatatlanságát, a pénztárba befolyó horribilis összegnek csak egy kicsi százaléka jut az igazi célra, egyes iparosok nagy befizetési restanciában vannak stb.

Egy törvény sem tökéletes. Idő múltán a legjobb törvénynek is lesznek hiányai. *A munkásbiztosító törvényen is lehet és kell javítani.* De vannak ennek a törvénynek jó oldalai is, ilyenek: a külön bíraskodás, a bal-eseti kártalanítás szabályozása, az autonóm jogkör . . .

Ismeretes a kormány ama segítő akciója, mely szerint az óriási elemi csapásokkal sújtott lakosság támogatására sietett az u. n. *árvizbélyegek* forgalomba bocsátásával.

Ez az árvizbélyeg annyit jelent, hogy ha valaki vásárol egy darab 10 filléres árvizbélyeget, azért 12 fillért kell fizetni, mely összegből 10 fillér a kincstáré, a 2 fillér pedig az árvizkárosultak javára esik. *Az ilyen bélyegek elárusításával a póstahivatalok bizáltak meg.* Valjon nálunk mikor árusítják?

December 7. és 8. napjain, a magyarországi nőszövetségek kongresszusát tartanak, Apponyi Albert grófnő elnökle alatt Szombathely városában.

A kongresszus országosérdekű programjában ott szerepel a női oktatás reformja, a nők választójoga és a női munka érvényesülésének kérdése, a polgári törvénykönyvnek a családra, gyermekekre és házassági kötelekre vonatkozó pontjai stb.

Rip.

OLVASSUK AZ „UJVIDÉKI HIRLAP”-OT.

Ingyen ráfizetés nélkül becsereél öreg használt gramofonlemezeket ujkra Wagner „Hangszerkirály” Budapest, József-körút 15. — Arjegyzék ingyen. Cimre ügyeljen.

36—100

CSARNOK.

ILLUZIÓK.

Irta: Paul Recht.

— Nagysápos asszony, ne gyujtsak lámpát? — kérdezte a szobaleány Allert asszonyt, aki, bár meglehetősen sötét volt már, még mindig himzése fölé hajolva ült.

Most felnézett.

— Igen, Josefín, gyujtson fel. Frigyes mindjárt jön, s nem szereti, ha a homályban dolgozom.

— A jó fiatal ur!

— Josefín nem hallotta? Nem szolt a telefon? Kérem. nézze csak meg.

— Nagysápos asszony, azt hiszem, a helyőrségi kórház.

Már a telefon mellett állott Allert asszony.

— Itt Allert asszony — és ott?

— Itt a helyőrségi kórház. Tessék azonnal ide jönni. Fiát egy kis baleset érte.

Allert asszony nem hallott többet. Ezt a „kis balesetet” ismerte már.

Gyrosan vette a kalapját és a köpenyét s tíz perc múlva már fia ágyánál állott.

Haláláspattan és öntudat nélkül feküdt ott a fia.

Allert asszonynek minden erejét össze kellett szednie, hogy hangosan fel ne kiáltson.

— Mi történt? — kérdezte erőltetett nyugalommal az ápoló nővért.

— A hadnagy urnak bizonyára párbaja volt. Egy óra előtt hozták ide.

— Kérem, hívja ide az orvost!

— Jó napot, orvos ur! Mi van a fiammal? Nyugodtan megmondhatja nekem az igazságot. Miért nem operálták meg.

— Nagysápos asszony — az operáció hibázaló lett volna.

Allert asszony úgy érezte, hogy minden forog körülötte.

Ezt kellett megérnie! Az ő Frigyesének, büszkeségének, egyetlen mindenének valami ostoba dolog miatt meg kell halnia. Talán mert meglökött valakit és nem kért bocsánatot. Ezért mindjárt meghalni!

De ismét magához tért Allert asszony. Érezte, hogy itt cselekednie kell, s nem az érzéseknek átengedni magát. Ha feleszmél, s még egyszer fel fog eszmélni, ezt érezte, ágya mellett kell látania a két lényt, akit legjobban szeretett: őt és Rose Marelt, a menyasszonyát.

— Kedves nővér, kérem, hívja fel a 82—75. számot. Rose kisasszony azonnal jöjjön ide, érte! Azonnal, nincs egy perc vesztendő való. Azután hagyjon egyedül a fiammal.

A nővér elszietett.

Most egyedül maradt Allert asszony a fiával. Meddig lehet még együtt vele? Epen őt, az ő Frigyesét kellett agyonlőni a párbajban. Nem tudja megérteni. Mintha most volna, midőn öt héttel ezelőtt azt mondta neki: „Anyám, látod, oly boldog lennék, ha hősi halált halnék. Tudod, ugy a harc közepette. Egy lovas-attak alkalmával, ha jönne egy golyó. . . .”

Frigyes most kinyitotta ajkait és lassan beszélni kezdett. Egészen csendesen mondta:

— Végre, végre háboruban vagyunk. Hogy örülök! . . . Oh, hogy megnyörögnek az ágyuk. A legszebb muzsika az én füleimnek. . . . Istenem, mennyire köszönöm neked, hogy épen a mi ezredünket vezényelted a csatába. . . . Előre! Oh, hogy rohanunk! . . . Bele a gyalogságba. . . Lovas-attak! . . . Szárguldj Falbe, szárguldj, ne mondják, hogy mi ketten félünk! Csak előre! . . . Micsoda ütés ez, itt a mellemen? És a vér. . . . Az új attilán! . . . Vágtass Falbe, vágtass! . . .

Egészen halkán fejezte be, csak az anyá és hallása éltette meg az utolsó szavakat.

Most csendesen kinyitott az ajtó s egy szép szőke leány lépett be.

— Rose, csak csendesen, — mondta Allert asszony. — Légy erős! Frigyeset nem lehet már megmenteni. Ne sírj. Nem szabad neki mutatni. Egészen nyugodtnak kell lenned, egészen nyugodtnak.

A beteg megmozdult és felnyitotta szemeit.

Rose fölébe hajlott.

— Rose, itt vagy! — ujjongott a haldokló.
— Te is ápolónó vagy a csatatéren? A kórházba hoztak? Mond, Rose, győztek a mieink?

— Igen, — szolt most Allert asszony, — a mieink győztek!

— Anyuskám, te is itt vagy? Rose és az enyuska!... És a mieink győztek!... Rose... és... anyuska...

Midőn két nap múlva eltemették Allert hadnagyot, csodálkoztak azon, hogy az anyja milyen hősiiesen viseli el fájdalmát. Nyugodtan, majdnem vidáman ment a koporsó mögött.

Senki sem tudta ugyanis, hogy a fia hőshalált halt.

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK.

316961/913. számhoz.

A karácsonyi ünnepek alkalmából közlekedő külön személyszállító vonatok.

A karácsonyi ünnepek alkalmából várható erősebb személyforgalom akadálytalan lebonyolítása, valamint az utazó közönség kényelme érdekében a rendes személyszállító vonatokon kívül az alábbi vonalon külön személyvonat fog közlekedni:

Ujvidéktől—Budapest keleti p. u.-ig.

Folyó évi december hó 23., 24., 27., 28-án és 1914. évi január hó 2-án külön személyvonat közlekedik I—III. oszt. kocsikkal. Indul Ujvidéktől d. e. 10 órakor, érkezik Budapest keleti p. u.-ra este 6 óra 15 perckor.

A felsorolt külön vonatok részletes menetrendjeiről a kiadott külön fali hirdetmény nyújt bővebb felvilágosítást. 2—3

Magyar királyi államvasutak

323263/1913. szám

F. IV. a.

Hirdetmény

gyors és teherárúk, továbbá élő állatok fuvarozási biztosítása tárgyában.

Értesítjük a t. szállító közönséget, hogy az állomásain, valamint a kezelésükben levő vasutak állomásain feladásra kerülő árúk és élő állatok fuvarozási biztosítása iránt kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur Ó Nagyméltóságának jóváhagyásával az „Európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság” budapesti céggel szerződést kötöttünk.

E szerződés alapján köteles a nevezett részvénytársaság a feladók kívánságára a feladása kerülő árúknak és élő állatoknak fuvarozási biztosítását az egész vasúti szállítási utvonatra az elveszéssel hiánytalan és sérüléssel járó veszélyek ellen elvállalni.

A biztosítás az árufelvételi helyen alkalmazottaiknál a biztosítási összeg bemondása és a biztosítási díj kiegyenlítése által köthető.

A biztosításra nézve az állomásokon kifüggesztett hirdetményekben foglalt általános biztosítási feltételek és díjszabály mérvadó.

A biztosítási feltételek szerint a részvénytársaság a vasutak fuvarozási felelősségén túlterjedő és a kártérítési összeg jelentékenyen felemelt mértékéig vállal felelőséget.

A részvénytársaság a biztosított árúknál előforduló elveszések, hiányok és sérülések következtében bejelentett kárigényeket kereskedelmi szervezetéből folyó egyszerű ügyvitel folytán a legrövidebb idő alatt intézi el.

Az árúk biztosításáért fizetendő: fuvarlevelenként 20 fillér kezelési illeték és ezen felül a biztosítási összeg minden 100 koronája után Magyarország, Ausztria, Bosznia-Hercegovina területére, valamint Németországba és Svájcba feladott küldeményeknél 10 fillér, a

többi európai országokba feladott küldeményeknél pedig 15-, illetve 20 fillér. A biztosítási díj lerovása a fuvarlevelek hátlapjára ragasztandó biztosítási bélyegjegyekkel történik.

Az európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság az állomásokon kifüggesztett hirdetményekben foglalt általános biztosítási feltételektől eltérő és a szállítóközönség érdekeinek további kielégítésére alkalmas különleges biztosítások kötésés is vállalja. Az ilyen különleges biztosítások kötését alkalmazottaink is köztvetik.

Tekintettel azokra az előnyökre, amelyek az árúknak fuvarozási biztosításából a szállító felekre háramlanak, közlegeinket utasítottuk, hogy az árubiztosítást a szállítósítást a szállítóközönség figyelmébe ajánlják és a szállítóközönségnek a biztosításra vonatkozólag mindennemű felvilágosítást készséggel adjanak meg. Kivánatra pedig a részvénytársaságnak a biztosítás feltételeit és díjszabályát magában foglaló prospectusait szolgáltatassák ki.

Az európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság igazgatósága (Budapest, V. Eötvös tér 2.) az általános biztosítási feltételekről és biztosítási díjszabályról kívánatra bárkinek lenyomatot küld és minden természeteszerű felvilágosítást közvetlenül is megad.

A részvénytársaság hasznos és közérdekű szolgálatait a t. szállítóközönség figyelmébe ajánljuk.

Budapest, 1913. évi november hó.

1—1

As Igazgatóság

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T. Ujvidék—Vukovár

Péntek ki-vételével naponta	Állomások	Péntek ki-vételével naponta
reggel		délben
8:45	é. Ujvidék	i. 12:10
8:10	i. Beocsin	" 1:00
8:00	" Ófuttak	" 1:10
7:45	" Cserevics	" 1:25
7:30	" Bánostor	" 1:40
7:20	" Susek-Koruska	" 1:55
6:35	" Palánka	" 3:05
6:25	" Ilok	" 3:20
5:55	" Sarengrád	" 3:55
5:30	" Dunabökény	" 4:30
5:05	" Opatovác	" 5:10
4:50	" Bácsújlak	" 5:35
4:10	" Vukovár város	" 6:35
4:00	i. Vukovár vasút	é. 6:50

1945. sz. 1913. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a komáromi kir. törvényszéknek 1911. évi 6741. számú végzése következtében dr. Sztratimirovics László ügyvéd által képviselt Hermann Bernát javára 300 K s jár. erejéig 1911. évi október hó 9-én foganatosított biztosítási végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 15000 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: egy automobil nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró-ság 1911. évi V. 1481/2. sz. végzése folytán 300 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi február hó 1-ső napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 72 K 34 f bíróság már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken alperes lakásán leendő megtartására 1913. december hó 17. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előrvezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1913. évi nov. hó 24.

Horváth, kir. bir. végrehajtó.

1965. sz./1913. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíró-ságnak 1913. évi Eg. 21. számú végzése következtében dr. Gál Ödön ügyvéd által képviselt Grosz és Lázits javára 751 K 98 f s jár. erejéig 1913. évi november hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 947 K 20 f-re becsült következő ingóságok, u. m.: különféle rövid és vegyes áru, boltiberendezés nyilvános árverésen eladnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró-ság 1913. évi V. 2117. számú végzése folytán 751 K 98 f tőkekövetelés, ennek 1913. évi november hó 4. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 110 K 65 f bíróság már megállapított költségek erejéig, Kiszácon Licsanin János üzletében leendő megtartására 1913. december hó 9. napjának d. e. 1/2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előrvezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1913. évi november hó 26.

Horváth, kir. bir. végrehajtó.

A legdusabb és legszebb ékszerüzlet

— a róm. kath. hitközség ujonnan épült palotájában van. —

Tulajdonos: **Regényi Kálmán.**

